

**UCHWAŁA Nr III/7/10
RADY GMINY GOSTYCYN
z dnia 30 grudnia 2010r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Gostycyn na lata 2011 – 2016**

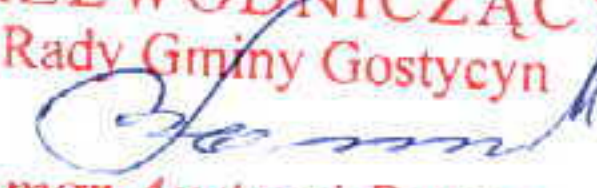
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1, 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180 poz. 1493; Dz. U. z 2009 roku Nr 206 poz. 1589, Dz. U. z 2010 roku Nr 28 poz. 146, Nr 125 poz. 842), art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.)

**Rada Gminy
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Gostycyn na lata 2011 - 2016 w treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gostycyn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2011 r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Gostycyn

mgr Andrzej Bonna

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DLA GMINY GOSTYCYN NA LATA 2011 – 2016.

Rozdział 1

I. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (członków rodziny a także innych osób wspólnie zamieszkających lub gospodarujących) narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
 - siły są nierównomierne – osoba stosująca przemoc jest silniejsza, ma przewagę nad osobą doświadczającą przemocy,
 - narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności szacunku itd.),
 - powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.
- Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki, przyczyniający się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody, wykraczający poza społeczne zasady wzajemnych relacji i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przemoc upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samym nienawiść i pragnienie odwetu.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy:

1. **przemoc fizyczna** – to wszelkiego rodzaju bezpośrednie działanie z użyciem siły, którego rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie np.: popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni itp.
2. **przemoc psychiczna** – to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby np.: wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, nieustające krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innym ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie itp.
3. **przemoc seksualna** – to wymuszanie różnego typu niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np.: nieakceptowane pieszczoty i praktyki seksualne, seks z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, a także krytykowanie zachowań seksualnych itp.
4. **przemoc ekonomiczna** – to działanie mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy np.: odbieranie zarobionych pieniędzy, okradanie, „wydzielanie” pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągnięcia pożyczek wbrew woli współmałżonka itp.
5. **zaniedbywanie** – dotyczy przede wszystkim dzieci, to niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych, a także psychicznych np.: niewłaściwe ubieranie, odżywianie, ochronę zdrowia, edukację, a w sferze emocjonalnej to brak miłości rodzicielskiej, zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa.

Ofiarami przemocy są najczęściej kobiety oraz dzieci do lat 13. Natomiast sprawcami przemocy są głównie mężczyźni będący często pod wpływem alkoholu. Niektóre badania wykazują, że 40% partnerów znęcających się nad rodziną to osoby uzależnione od alkoholu. Prawdopodobieństwo wystąpienia aktów przemocy w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym jest ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych rodzinach.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji oraz chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem nieodwracalne skutki w ich psychice, które mogą ujawnić się dopiero w dorosłym życiu.

II. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY W RODZINIE

Gminny Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Gostycyn na lata 2011 -2016 został opracowany w oparciu o:

- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006r.
- Ustawę z dnia 15 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 1964r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 06 czerwca 1997r. Kodeks Karny (Dz.U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 06 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 1997r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.).

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Gostycyn położona jest w południowo – zachodniej części powiatu tucholskiego w województwie kujawsko – pomorskim przy drodze stanowiącej główne połączenie Tucholi z Bydgoszczą. Powierzchnię 136,15 km² zamieszkuje blisko 5,4 tys. osób. Zarówno pod względem liczby mieszkańców, jak powierzchni zaliczana jest do gmin mniejszych. Zwarty kształt gminy jest jej atutem. Lasy zajmują 29% powierzchni gminy i położone są głównie we wschodniej jej części. Gmina ma najlepiej rozwiniętą, w powiecie tucholskim, sieć osadniczą. Sam Gostycyn, jako siedziba gminy należy do bardzo dużych miejscowości wiejskich. Aż 8 miejscowości zaliczanych jest do grupy wsi rozwojowych. W skład gminy wchodzi 10 sołectw: Gostycyn, Pruszcz, Wielka Klonia, Mała Klonia, Wielki Mędromierz, Bagienica, Łyskowo, Przyrowa¹. Kamienica i Piła jako sołectwa funkcjonować będą od stycznia 2011 r. Większość instytucji zlokalizowanych jest w łatwo dostępnej siedzibie gminy. Dobrze wyposażone są także inne miejscowości gminy, w których działają między innymi szkoły podstawowe, kościoły parafialne, urzędy pocztowe, placówki kulturalne. Na terenie gminy działają: gimnazjum, 4 szkoły podstawowe, jedno przedszkole publiczne i trzy oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych. Gminny Ośrodek Kultury w Gostycynie sprawuje pieczę nad 8 świetlicami wiejskimi, ponadto w 3 miejscowościach popegecerowskich działają ogniska wychowawcze.

zamieszkuje ją **5.393 mieszkańców** (stan na 30.06.2010r.), w tym:

- **1.314 osób** (mieszkańcy do 18 roku życia),
- **3.423 osób** (mieszkańcy w wieku produkcyjnym – kobiety od 18 do 60 lat oraz mężczyźni od 18 do 65 lat),
- **656 osób** (mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym – kobiety powyżej 60 r.ż. oraz mężczyźni powyżej 65 r.ż).

Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostycynie.

Na terenie gminy Gostycyn w działania zmierzające do przeciwdziałaniu przemocy zaangażowane są następujące podmioty: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zakład opieki zdrowotnej oraz wszystkie placówki oświatowe.

¹ <http://bip.gostycyn.pl>, 20.03.2010.

Poza terenem gminy pomoc uzyskać można w:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi, ul. Pocztowa 7,
- Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi, ul. Przemysłowa 6.

Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów (głównie w oparciu o dane zawarte w wywiadach środowiskowych) wynika, że występowanie zjawiska przemocy na przestrzeni ostatnich lat stało się tematem, o którym częściej się mówi. Zjawisko przemocy, często łączy się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niewydolnością wychowawczą i nie odzwierciedla w pełni faktycznej skali problemu, ponieważ jest to nadal temat wstydlivy, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych, połączonych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Koniecznym jest, więc podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej, dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem.

Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno osobom stosującym przemoc jak i osobom doświadczającym przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

IV. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Diagnozę środowiska lokalnego sporządzono na podstawie informacji z: Powiatowego Urzędu Pracy, Posterunku Policji w Gostycynie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i opracowań własnych Ośrodka.

W wyniku analizy uzyskanych danych ustalono, że:

Dane z Urzędu Pracy:

ROK	ILOŚĆ LUDNOŚCI GMINY	BEZROBOTNI OGÓŁEM	Z PRAWEM DO ZASIŁKU
2006	5391	525	130
2007	5392	405	60
2008	5393	321	66
2009	5394	360	69

Szkoły:

W gminie Gostycyn są 4 szkoły podstawowe, w których uczy się 367 uczniów w "zerówkach" 106 oraz gimnazjum z 225 uczniami.

Dane z Posterunku Policji w Gostycynie:

Wyszczególnienie	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Interwencje domowe	28	22	28
Niebieska Karta	19	17	13
Ofiary przemocy	42	30	28
Sprawcy pod wpływem alkoholu	18	15	15
Wnioski o leczenie	10	11	13
Nietrzeźwi kierowcy	32	13	18

Oprócz powyższych w roku 2009 policja zatrzymała 4 osoby a 18 zostało ukaranych za popełnione wykroczenia pod wpływem alkoholu.

Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

ROK	Ilość rodzin/ilość osób Korzystających z różnych form pomocy	Ilość osób korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu
2006	313/1468	32/123
2007	306/1172	24/108
2008	309/1076	19/59
2009	256/860	16/52

Dane z Punktu Konsultacyjnego

	2006	2007	2008	2009
Uzależnieni	38	53	119	131
Współuzależnieni	50	48	60	53
Sprawcy przemocy	37	60	21	19
Ogółem porad	125	161	200	203

Z danych ilościowych wynika, że sprawcami przemocy są głównie mężczyźni, a przemoc skierowana jest w większości przypadków przeciwko kobietom i dzieciom.

Z danych ustalonych w trakcie przeprowadzanych przez pracowników socjalnych GOPS wywiadów środowiskowych wynika, że zjawisko przemocy domowej występuje stosunkowo często. Jest ono jednak najczęściej zatajane przez osoby doznające przemocy lub po prostu bagatelizowane. Rodziny dotknięte przemocą bardzo niechętnie zgadzają się na uruchomienie procedury „Niebieska karta”.

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat jest traktowane jako poważny problem. Mimo że w relacjach międzyludzkich przemoc istniała od zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono

niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważne zaburzenie w funkcjonowaniu rodziny. Zaburzenie, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, niejednokrotnie tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do okaleczeń czy nawet zabójstw.

Problem przemocy wymaga zatem podjęcia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zminimalizowanie rozmiarów przemocy w rodzinach i pomaganie ofiarom jest głównym celem, który powinien łączyć działania różnych organizacji.

Rozdział 2

I. CELE PROGRAMU

1. Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych, bądź uwikłanych w zjawisko przemocy.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Stworzenie efektywnego systemu pomocy osobom doświadczającym przemocy.
- 2) Sukcesywne ograniczanie skali zjawiska przemocy na terenie gminy Gostycyn.
- 3) Podniesienie poziomu wiedzy oraz świadomości społecznej mieszkańców Gminy Gostycyn, odnośnie zjawiska przemocy i możliwości uzyskania pomocy w tym zakresie.
- 4) Działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy, skierowane do różnych odbiorców.
- 5) Podnoszenie kompetencji pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy.
- 6) Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy.
- 7) Monitorowanie zjawiska przemocy.
- 8) Realizowanie przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych działań w zakresie zatrzymywania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. ZADANIA PROGRAMU

1. Stworzenie efektywnego systemu pomocy osobom doświadczającym przemocy, sukcesywne ograniczanie skali zjawiska przemocy na terenie gminy Gostycyn.
 - powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego
 - stworzenie systemu pomocy osobom doświadczającym przemocy
 - wypracowanie procedur sprzyjających niesieniu pomocy osobom poszkodowanym
2. Podniesienie poziomu wiedzy oraz świadomości społecznej mieszkańców Gminy Gostycyn, odnośnie zjawiska przemocy i możliwości uzyskania pomocy w tym zakresie.
 - rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i sposobów postępowania w przypadku doświadczenia przemocy
 - dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie
 - organizowanie spotkań w środowisku lokalnym podnoszących wiedzę mieszkańców z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
 - wpieranie inicjatyw grup społecznych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy
3. Działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy, skierowane do różnych odbiorców.
 - realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży, dotyczących właściwej komunikacji interpersonalnej, nabycia umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy – trening zastępowania agresji;
 - organizowanie spotkań z osobami zajmującymi się zjawiskiem przemocy dla rodziców, nauczycieli oraz mieszkańców społeczności lokalnej, mająca na celu rozwój umiejętności wychowawczych, zwłaszcza wychowanie bez przemocy.
4. Podnoszenie kompetencji pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy

- szkolenie grup zawodowych, przedstawicieli różnych służb zajmujących się obszarem przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dla potrzeb współpracy zespołu interdyscyplinarnego;
 - szkolenie członków Zespołu Interdyscyplinarnego z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy.
- zapewnienie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla osób doświadczających przemocy
 - realizacja programu pomocy osobom doświadczającym przemocy opartego na procedurze Niebieskiej Karty oraz pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, współpracującego w razie potrzeb z psychologiem
 - współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Rozdział 3

I. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. **Adresatami programu** są rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy oraz zagrożone zjawiskiem przemocy, przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami zagrożonymi, bądź dotkniętymi przemocą m.in.: pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele i pedagodzy, pracownicy służby zdrowia, kuratorzy oraz członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. **Partnerzy programu:**
- Urząd Gminy Gostycyn,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gostycynie,
 - Posterunek Policji w Gostycynie,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi,
 - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi,
 - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gostycynie,

- Placówki Oświatowe (szkoły i przedszkole samorządowe, instytucja pedagoga szkolnego),
- Gminny Ośrodek Kultury w Gostycynie,
- Sąd Rejonowy w Tucholi, a szczególnie ośrodek kuratorów sądowych.

3. Przewidywane efekty realizacji programu:

- Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla osób doznających przemocy oraz stosujących przemoc.
- Pogłębianie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.
- Zwiększenie wiedzy w zakresie przemocy w rodzinie, kadry zajmującej się przeciwdziałaniem przemocy i pomocą dla osób dotkniętych tym problemem.
- Usprawnienie systemu pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
- Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom doznającym przemocy.
- Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.

II. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Gostycyn na lata 2010 – 2020 są środki własne gminy, będące w budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostycynie na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY
 Rady Gminy Gostycyn

 mgr Andrzej Bonna

Uzasadnienie
do uchwały Nr III/7/10
Rady Gminy Gostycyn
z dnia 30 grudnia 2010 r.

„Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ...”

Zapis ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493 z 2009r. Nr 206 poz. 1589 oraz z 2010r. Nr 28, poz. 146, Nr 125 poz. 842) nakłada na samorządy obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

WÓJT GMINY
mgr inż. Jacek Czerniński